

RECENZJA

*Ciągła edukacja zawodowa: Zbiór prac nauk /
redakcja naukowa Nella Nyczkało, Adam Solak / - Warszawa, 2016. – 400 z.*

Publikacja zawiera artykuły z obojczych instytucji naukowych Ukrainy i Polski (Instytut Oświaty Pedagogicznej i Oświaty Dorosłych Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy, Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie).

Struktura książki przedstawia wiele aspektów problemu Edukacji zawodowej. Zatrzymajmy się na niektórych rozważaniach autorów.

Wprowadzenie do książki napisali znanymi całym świecie naukowcy w dziedzinach pedagogiki i psychologii Nella Nyczkało i Adam Solak. Autorzy zauważyli, że pojawienie się takiej książki jest wynikiem współpracy ukraińsko-polskiej. Zgadza się z poglądem, że międzynarodowy dyskurs edukacyjny powinien kontynuować na stronach wspólnego czasopisma. Rola czasopisma dla rozwoju kształcenia zawodowego w warunkach globalizacji można przecenić.

Zawartość każdej części książki przyciąga uwagę. Niektóre publikacje określają teoretyczne podstawy nowoczesnej edukacji. Przykładowo:

Część I. Filozoficzno-socjologiczne aspekty rozwoju pedagogiki

Istotny wkład w rozwój edukacji współczesnego paradygmatu jest artykuł W. Kremienia "Filozofia edukacji w synergii współczesnego życia." Autor określa, przyznaczenie edukacji nie w nasyceniu informacyjnego lecz rozwoju osobistego. Problem społeczeństwa jest w kryzysie kulturowym. Zwraca uwagę na jeden z ostatnich artykułów I. Ziaziuna. Naukowiec wyodrębia pytania o funkcji psychologii i pedagogiki jako dialogu dwóch nauk humanistycznych. Waldemar Furmanek w swoim artykule ujawnia problem humanizmu pracy pedagogicznej w zakresie nauki o wartościach duchowych – aksjologii.

Część II. Pedagogiczno-psychologiczne konteksty edukacji

Interesujące są artykuły: E. Pomytkin (o motywacji specjalisty z wysokim potencjałem duchowości), H. Łaktionow (onowych formach współdziałania szkoły i rodziny), G. Wasianowicz (problemy społecznej pedagogiki w warunkach globalizacji). Artykuł J. Michalskiego (Warszawa) poświęcony taktu w kontaktach między nauczycielami i uczniami, wzajemnego poszanowania.

Część III. Zawodowadzialalność nauczycieli

Część o działalności zawodowej nauczyciela jest przedstawiona w artykułach ukraińskich naukowców. One poświęcone problemom jako: priorytet ogólnoludzkich wartości w edukacji; samorozwój osobowości nauczyciela; ekspresja mowy nauczyciela (np. właściwości głosu); analiz sfery uczucia psychologa i pedagoga; współczesne trendy rozwoju edukacji artystycznej w Ukrainie; problem profesjonalnej selekcji nauczycieli. W tej ważnej części jest artykuł O. Semenog o pięknej pracy pedagogicznej w badaniach ukraińskich i polskich naukowców. Autor poddał analizie dużą bazę źródłową - badania znanych pedagogów.

Część IV. Globalizacja, rynek pracy, oświata zawodowa

Problem globalizacji ma dużo aspektów w zawodowej edukacji nauczyciela do konkurowania na rynku pracy. Centralne miejsce w tym rozdziale książki jest artykuł N. Nyczkało. Autorka pisze o osobliwościach rozwoju ukraińskiej edukacji zawodowej, mówi o doświadczeniach, sprzecznościach, przedstawia perspektywy. W artykule wyróżnia podstawowe podejścia naukowe do stabilizacji i dalszego rozwoju kształcenia zawodowego, nakreśla ramy prawne. Autorka skupia się na modernizacji struktury krajowej systemu

edukacji. Absolutnie zgadzam się ze stwierdzeniem, że celemkońcowym jest utworzenie osobowości nauczyciela nowego typu, które mogą uczyć się i mają dobre cechy ludzkie. Działania nauczyciela ułatwia przekształcenie Ukrainy w rozwiniętym kraju europejskim. Według polskiego naukowca R. Piwowarskiego, że rozwój zawodowy nauczyciela odbywa się poprzez udział w programach międzynarodowych. Wsparcie takich programów jest obowiązkowym przez państwa. Polski naukowiec M. Piekarski zwraca uwagę na proces diagnozy kompetencji zawodowych nauczycieliw ich życiu zawodowym. Logiczny wniosek książki jest sekcja A. Solaka o znaczeniu komunikacji interpersonalnej w pracy nauczycieli w rozwoju zawodowym. I. Regejło zapewnia retrospektywną analizę historii szkolenia podyplomowego na Ukrainie w latach 1957-1991 i przynosi obszerny materiał faktyczny. Artykuł może zainteresować naukowców w historii pedagogiki. Problemu kształcenia zawodowego poświęcony artykuł O. Aniszchenko.

Część V. Edukacja dorosłych

Ta część – to jest mały zasięg, ale ważny w treści książki, więc poświęcony specyfice kształcenia dorosłych. L. Łykjanowa bada tendencje i sposoby udoskonalenia kształcenia dorosłych i daje pełny opis tej koncepcji.

Część VI. Tradycyjne i współczesne konteksty edukacji dorosłych w wybranych państwach

Ta część książki jest nie mniej ważna niż poprzednie: ona bezpośrednio związana z rozwojem zawodowym nauczycieliukraińskich poprzez zapoznanie się z doświadczeniem pracy nauczycieli w innych krajach. W warunkach globalizacji rośnie zainteresowanie nauczycieli do międzykulturowych kontaktów, do zagranicznych projektów w edukacji. Zachowanie tradycji i innowacji zapewniają profesjonalny rozwój nowoczesnego specjalisty. Niewątpliwie, bogate w treści artykuły są przydatne dla ukraińskich naukowców i nauczycieli: o wpływie zagranicznych na rozwój zawodowy (N. Awszeniuk), o porównaniu systemów kształcenia nauczycieli w wielkiej Brytanii, Kanadzie, USA (O. Ogijenko), o kulturze na uniwersytetach w Wielkiej Brytanii (N. Bidiuk), o roli rodziny w socjalizacji niepełnosprawnych dzieci i wsparciu instytucji państwowych (D. Szeligowska-Urban, B. Grzyb).

Podsumowując, należy zauważyć, że zbiór prac naukowych jest ważnym wkładem w rozwój edukacji w Polsce i w Ukrainie. Artykuły mogą zainteresować badaczy z wielu dziedzin pedagogiki, psychologii, socjologii i innych nauk, a także nauczycieli-praktyków.

Profesor Katarzyna Klimova